

መድረሻዊ ድሉውነት መንገድያት

ንግና ታሪኽዬ ጸማና። ገና ንቃለስ ኢና ዘለና። “ከነዕርፍ ዲና ተፈጠርና ወይሲ ዕረፍቲ ክንፈጥር?” ኢልና እንተ ሓቲትና... ኩሉምሉዮ። ዘይንሱዮ ደኣ ፍሉያት ገይሩና። እምበር ከም ሃገር ንእሽቶ፡ ከም ህዝቢ ድማ ውሑዳት እንደኣልና! ዓለም ግና ንእሽቱ ኢላ ኣይንጻቕትናን፡ ውሑዳት ኢላውን ሸለል ኣይበለትናን። ሓቅና ክትግብጥ ተቓሊሳ - ንልዕሊ ፍርቂ ዘመን! ንሕናውን ተቓሊስናያ... ገናውን ንቃለሳለና። እቲ ታሪኽ ፋሕ ስለዝበለ በበይኑ ይመስል’ምበር ኣይተቐየረን... ንሱዮ እቲ ናይ ቀደም። እዛ ዓለም ዕፋፊታ እምበር ባህርይኣ ኣይቀየረትን፡ ትቕይር’ውን ኣይትመስልን። “እቲ ዝሓየለ ይሰርር!” በቃ ንሱዮ ጭርሖ ዘንትእለት። ኣብዛ፡ ፍትሒ ኣብ ወረቐት ጥራይ ዝሰፍረላ ዓለም፡ ተሃሚልካ ኣይኩነን ዚንበር። እንታይ ደኣ ሓዩልኻ እዩ ዚኸበር። ንሕና ነዚ ሓቂዚ ብዘረባ ኣይኩንናን እንፈልጦ። ሓይልና ከም ዘንብረና፡ ብቕዓትና ከም ዘድሕነና ቀደም ኢና ጎሪሕናሉ። ኣባሓጎታትና ብሰላማዊ ሰልፍታትን ጥርግናትን ዝፈተኑዎ ሕቶ ናጽነት፡ ዶብ ስለ ዝገበሩሉ እምበር፡ ገና ክሳዕ ሕጂ ሓተትቲ ጥራይ ኬንና ምሃለና። ታቤላታት ሰቂልና፡ ድምጽና ኣበሪኸና “ናጽነት ይውሃበና!” እናበልና ንጭርሕ ምሃለና። መልሲ ዓለም ከኣ ኪንዮ ስቕታ ላም ኮይኑ መባጨወልና።

ናይ ሽዑ መንገድያት ግና ክብደት ናይቲ ጉዳይ ስለ ዝተሰቁርም፡ ቃልሲዮም መሪጸም፡ መሪር ቃልሲ! ኣብ ውሽጥን ኣብ ወጻኣን፡ ምሁርን መሃይምን፡ ዓብን ንእሽቶን... ተማላላኢ ኹይኑ ንሓንቲ ዕላማ፡ ነታ ናጽነት! ሓቀኛ ሓባራዊ ባህጊ እንተ’ሎ፡ ብዙሕነት ቀመም ደኣ’ምበር ጸገም ዘይምጻኑ ቃልሲና መስኪሩ። እቲ ቃልሲ ግና ግዜ ወሲዱ። ሽዑን ድሕሪኡን ዝተወልደ መንገድያ ኮይኑ፡ ቁልዓ ዝነበረ ሰብኣይ ኮይኑ፡ መንገድያ ዝነበረ ሸምጊሉ፡ ዓበይቲ እርጋን ኣርኪቡዎም፡ እቶም ዕድመ በሊዖም ዝነበሩ ድማ ሓሊፎም። ግዜ እናኸደ ዕድመ እናበርከተ... እታ ሃገር ግና ሓዳስ ኮይና ተወሊዳ፡ ድሕሪ ቃልሲ ልዕሊ ፍርቂ ዘመን። እቲ ቃልሲ ክትጸውዮሉ ቀለል ዚመስል፡ ግና ኸኣ ትንፋስ ዓሰርተታት ኣሽሓት ዝወሰደ፡ እልቢ ዘይብሉ ባህግታት ዝኹለፈ፡ ሂወት ብዙሓት ዝግንቀፈ፡ ስድራቤታት ዝበታተኑ፡ ኣካላት ዘማሰኑ... ኮታ ኩሉ ሕማቕ ነገር ዝነበሮ፡ ግና ኸኣ ናጽነት ዝፍሪኡ! እዚ ህዝቢ እምበኣር “ታሪኽይ!” እንተ በለ፡ ጽውጽዎያት ናይ ጥንቲጥቅምቲ ኣይኩነን ዜልዕል ዘሎ። ትማል-ትማል ዝተፈጸመን ውጻእ መዓት ታሪኽ ድማ ገና ብሂወት ከለዉን መን ከታልሎ ይኸእል? ሕድሪ ናይቶም ናጽነት ዘምጽኡ እምብዛ ረዚን

ስለ ዝቸነ ወትሩ ድሉውዬ - እዚ ህዝቢ! ተፈቲኑ ኸአዮ። ናጽነት ክትሸረፍ፡ እታ ሃገር ክትንብርከኽ ተደልዩ። እሞ ኸአ ገና ደም እቲ ወዲ ሳሕል ከይነቐጸ! ሕማቕ ተመኒና'ኳ እንተዘይነበርና፡ ግና ኸአ አይተሃመልናን። ሽዑውን ንእስነት'ያ ኣብ ቅድመ ግንባር ዓራዳ፡ እታ ሓያልን ተባሃጊትን ዕድመ! ሽዑውን እታ ዓለም ታሪኻ ደጊማ፡ እታ ሃገር ከአ ከምኡ ታሪኻ ደጊማ። እቲአ ከም ወትሩ ፈሻሊት... እቲአ ድማ ወትሩ ተዓዋቲት! ገና ሕጂውን እታ ዓለም ንስለ ኣመላ ክትብል ኣየቕሰነትናን... ንሕናውን ንስለ ኣመልና ኣይተሃመልናን። ምስኣ ስለ ንፋለጥ ኢና ንተፋነን! “ንምንታይ ፈሊጥኩምኒ!” እዩ ባሂኣ፡ “ብኸፍኩም ዘይተበለጸኩልኩም!” እዩ እቲ ሕቶኣ፡ “ንኻልኣት ከይትምህሩለይ” እዩ ስክፍታኣ። ሕላገቱ ሓድነቱ ንዝቸነ ህዝቢ ብኣኣዮም ኪመጽእዎ ደልዮም! እዚ ህዝቢ ግና ሓደ ዝቸነኮ ሓደ ዓይነት ስለ ዝቸነ ኣይኩነን።

ሓደ ኪኸውን ስለ ዘለዎ እምበር! እቲ ገና ኣብ ሓምሳታት “ኣይንፈላለ!” ኢሉ ሓደ ዝቸነ ህዝቢ፡ እቲ ቅልጽም ሓያላን ዝሰበረ ህዝቢ፡ ንነብሱ ኪብልዮ ሓደ ዚኸውን። ሓደ እንተ ዘይኩይኑ ስለ ዘይህሉ ናይ ግድንዮ ሓደ ኪኸውን። *** ዓይነት ግዜ ብዘየገድስ ንነብር ኢና ዘለና። ቅድምውን ንነብር ኢና ኔርና። ንምንባርና ግና ወትሩ ትርጉም ክነልብሶ ኢና ንቃለስ ንሕና! እቲ ናብ በረኻታት ወፊሩ ሂወቱ ዝሃበን ሂወቱ ዘብለየን መንእሰይ፡ ኣብ ማእከል ጸላኢ ኾይኑ ተሸቑሪሩ ወይ “ጠባይ ገይሩ” ኪነብር ምኸኣለ። ኩሉውን ተሰዲዶ ዓዱ ንገና ሂቡዎ ምኸደ። ግና ምስጢር ሂወትዮ ፈሊጡ ብንእሸቶኡ፡ ትርጉም ክብረትዮ ኣስተውዒልሉ ኣብ ንእስነቱ።

እታ ዓለም ድላዖ እናገበረት ድላይካ ምግባርን ድላይካ ድማ ምርካብን ታሪኹዮ ነዚ ህዝቢ። ኣብ ቃልሲ ከሎ ጥይት እናተኩሰ ፋብሪካታት ኣይተኸለን ድዩ? መሃይምነት ተቐለስቲ ኣየጥፍኣን ድዩ? “ካብ መሃይም ኪንካ ምስዎእ፡ ፊደል ቁጺርካ ትሕቲ መሬት ምስፋር!” ትገግርቲ ዝቸነ ፍልስፍና። ሳላ ከምኡ ዝገበረ፡ እቲ ዝተረፈን ናጽነት ኪርኢ ዕድል ዝገበረን ተጋዳላይ ድሕሪ ናጽነት ብዙሕ ኣይተጋደሸን። ኤርትራ ድሕሪ ናጽነት ከም ዘላቶ እንተ ትህሉ፡ ታሪኽና ምፈኹሰ። ብተጸብኣታት ኣመኻኒና ኢድናን እግርናን እንተ ንእክብ፡ ባህጊ ጸላእትና ምረወየ። ንሕና ግና ንቕጽል! እዋን ርህው እንተ በለ ንሰርሕ፡ እንተ ጸበቡውን ንሰርሕ! ምርጫውን የብልናን። ግና ኸአ ወትሩ ሓድሽ ነገር

ንገብር! ብዘይምግናን ዓመት መጸ፡ ምሁራት ይበዝሉ፡ ጽርግያታት ይሰፍሉ፡ ዲጋታት ይሰርሉ ወዘተ. ኩሎም ከአ ብቐጥታ ንጽባቕ መጻኢና ዚሕግዙ። ዓለም ከም ድላይና ንኸይንጋልብ ትዕንቅጽና ትኸውን፡ ከይንሰጉም ግና በየናይ ዓቕሚ እያሞ ክትግግተና! ሳላ ኩሉ ተጸብኦታታ ገና ኣብ ንኡስ ዕድመና ኣብሊሓትና! ምስ ኩሉ ሕማቕ ገጸታ ድማ ኣላልያትና። እዞም መንእሰያት ወለዶ ነዚ ንፈልጦኳ እንተኸንና፡ ግና ኸኣ ወትሩ ከነሰላሰሎ ይግባእ። “እዛ ሃገር ናትኩምያ” ክንብሃል ከለና፡ ንስለ ምባል ጥራይ ኣይኩነን። ወይውን ክብሃል ስለ ዝግብኦ ኣይኩነን።

እንታይ ደኣ ኪንዮ ታሪኻዊ ሓቂ ስነመግባታዊ ሓቂ ስለ ዝኾነ እዩ። እዛ ሃገር ልዕሊ'ቲ ወዲ ስሳ ወይ ወዲ ሰብዓ ንኣና ትብጽሓና። ምክንያቱ ካብቲ ብድሕሬና ዘሎ እቲ ብቐድሚና ዘሎ ይበዝሕ። ግና ኸኣ እቲ ብቐድሚና ዘሎ ይብርትዕ! ፊቲና ጸሊእና ኸኣ ብመጻኢና ንሕና ኢና ተሓተትቲ። ብደረጃ ውልቂ ይኹን ብደረጃ ወለዶ። ብዓቢኡ ድማ ብደረጃ ሃገር! እወ... ዘይዕንቀፍ መንእሰይ-መንእሰይ ኣይኩነን! ዘይጋገ መንእሰይ-መንእሰይ ኣይኩነን! ዘይምዕብል መንእሰይ-መንእሰይ ኣይኩነን! ዘይፍትን መንእሰይ፡ ኣይመንእሰይን እዩ! ኣብ ዓለም ብዘጋጥም ነገር ፍጹም ክንግረም ኣይግባእን። ዓለም ሓንኩላትኒ-ዓንቁፋትኒ፡ ረሲዓትኒሽሽባባብብ ወጊናትኒ ኢልና ክነሰተማስል ፍጹም ግቡእ ኣይኩነን። በቃ ዓለም ከምኡያ። ንሳ ክትዕንቅፈና ንሕና ክንቅጽል፡ ንሳ ኣዘያ ክትጎርሕ፡ ንሕና ምሒር ክንበልሕ... በቃ ንረባረብ። ንሕይላ ዲና ዘለና ትሕይለና? ንዕወት ዲና ዘለና ንፈሽል ድማ ብቐሊሉ ኢና ንርድኦ። ተጸብኦታት እንተ ኣብዚሓትልና፡ በቃ ንስዕራ ኣለና ማለትዮ። ብደረጃ ውልቀ-ሰብውን ዘይከምኡ እንደኣሉ። ነቲ ሱቕ ዝበለ መን ይግደሰሉ? ነቲ ዘይንቀሳቓስከ መን የስተውዕለሉ። ነቲ ዚንቀሳቐስ ግና ኩሉ ይከታተሎ፡ ኩሉ ድማ ኣመቱ ይገብር።

ስለዚ ቅድም ከም ሰብ ብቐንዱ ድማ ከም መንእሰይ ነዛ ነብስኻ ክተሓይላ ይግባእ። ካብ ካልኦት ፍልይ ክተብላ ጸዓር። በቃ “እቲ ዝሓየለ ይሰርር!” ዘይቅየር ጭርሖ። ስለዚ ብዘይካ ወትሩ ምሕያል ካልእ ምርጫ የልቦን! ምሕያል ድማ ካብ ደረጃ ውልቀሰብ እዩ ዚጅምር።

እንታዎይ ሰብዮሞ ንነብሰኻ ልዕሌኻ ዝሓልየላ። መጻኢኻ ካብ ኢድ ካልኣት ትጽቡዮ እንተኳንካ ክንዲ እምባ ዚኸውን ጸገም ኣሎካ። ስለ ዝኾነ ኪደ ንመጻኢኻ። ንመጻኢኻ፡ ጥራይ ኢድካ እንተ ኹድካዮ ጥራይ ኢድካ ጥራይ ኣይኩነን ዚመልሰካ። ምናልባትውን ኢድካ ቁሪጽ ዓዲ ውዒል ይገብረካ ይኸውን። ንመጻኢኻ ምስ ፍልጠትካ፡ ምስ ሞያኻ፡ ምስ ብቕዓትካ እንተ ኹድካዮ ግና ባህግኻ ንክትረክብ ዚግግተካ ዋላ ሓደ'ኳ የልቦን። መጻኢ ኩሉ ሳዕ ናይቶም ሓያላት እዩ። ስለዚ፡ ንሓይልኻ ኣብ ጸጽባሕ ደርግዮ። ፍልጠት መግቢ ንኣእምሮኻ፡ ኣስርሓዮ ንኢድ-እግርኻ፡ ድሕሪኡ እቶም ተጸባእትኻ ዝከበሩ መሻርኻትኻ ክኾኑ እዮም። እዚ ናይ ውልቀ-ሰባት ተመኮሮ ተደራሪቡዮ ነታ ሃገርውን ዝኸብራ። ብሓያል ህዝቢ ዝቈመት ሃገር ክትሕይል ንቡር'ዩ። ሓያል ሃገር ወይ ንክትሕይል እትቃለስ ሃገር ዓንቃፊኣ ኪበዝሕ ድማ ኣዝዩ ንቡር'ዩ። ብመሰረቱውን እታ ሃገር ዘይንግንቃፊኣ ክተወግድ እያ ወትሩ እትጽዕር።

እዚ ኹሉ ግና ብሓይሊ መንእሰያታ እያ ትትግብሮ። መንእሰይ ብባህሪኡ ዘማእዝኖ እምበር ዚመርሖ ኣይኩነን ዚደሊ። ስለዚ ባዕሉ ተበግሶ ኪወስድ እምበር፡ “እንታይ ክገብር?” ኢሉ ዚጸበ እንተ ኾይኑ፡ ናይ መንእሰይ ቃናኡ ኣጥፊእዎ ኣሎ ማለት'ዩ። ኣቦኻ ኩሉ ሳዕ ንእሽቶ ኳንካ ስለ እትስምዖ፡ “በዚ ኹድ”፡ “በዚ ኣብል” ኪብለካ ንቡር'ዩ። ንስኻ ድማ፡ “ኣይፋል በዚ ይሓይሽ!” ኢልካ ክትምጥቶን ብግብሪ ክተርእዮን የድሊ። ቅድሚ ፍርቂ ዘመን፡ ኤርትራውያን መንእሰያት ናብ በረኻታት ከይዶም “ናጽነት ክነምጽእ ኢና” ምስ በሉ፡ “ሓሚሞምዶ እዞም ቁልፀ። ጥራይ ኢድካዶ ምስ ክንዲ እምባ ዚኸውን መንግስቲ ገጢምካ ይዕወት'ዩ” ዝበሉ ነይሮም'ዮም። እቶም ናይ ሽዑ መንእሰያት ግና ጥራይ ኢዶም እምበር ጥራይ ኣእምሮኦም ኣይነበሩን። ካብ “ክገብር'የ!” ዝግቢ ዕጥቂ የለን። እዚ ዕጥቂ እዩ እምበኣር፡ ዕጥቂ ጸላኢ ኣፍቲሑ፡ ዕጥቂ ዝወነነ። ተራናኸ? ተራ ወለዶና። ምሕያል ድሉውነት ንኹለመዳያዊ መቐይሮን ምምስራት ስልጥንቲ ሃገርን! ከቢድ ግና ኸኣ ብዘይካና ካልእ ኪገብሮ ዘይብሉን ካልእ ኪገብሮ ዘይኸእልን ሓላፍነት።

ሃማመተኤ